

Przypominamy o obowiązku zawarcia umów ubezpieczeniowych przez rolników

Przepisy prawa nakładają obowiązek zawarcia umów ubezpieczeniowych przez rolników z zakresu:

- Ubezpieczenia gospodarstwa rolnego i ubezpieczenia OC rolnika.
- Ubezpieczenia OC pojazdu.
- Ubezpieczenia przynajmniej 50% upraw polowych i zwierząt gospodarskich.

1. Ubezpieczenie gospodarstwa rolnego i OC rolnika

Obowiązkowi ubezpieczenia podlega każda osoba fizyczna zajmująca się działalnością rolniczą, posiadająca areał użytków rolnych przekraczający łącznie 1 ha i opłacająca w części lub całości podatek rolny ma obowiązek zawarcia ubezpieczeń obowiązkowych OC rolnika i budynków rolniczych w gospodarstwie rolnym od dnia pokrycia dachem, których powierzchnia przekracza 20 m².

zdj. z arch. ŚODR

Ubezpieczenie budynków obejmuje szkody powstałe w wyniku zdarzenia losowego tj. ognia, huraganu, powodzi, podtopienia, deszczu nawalnego, gradu, opadów śniegu, uderzenia pioruna, eksplozji, osunięcia się ziemi, tąpnięcia, lawiny i upadku statku powietrznego. **Ubezpieczenie OC rolnika** obejmuje rolnika oraz każdą osobę, która pracując w gospodarstwie rolnym w okresie ubezpieczenia potencjalnie może, wyrządzić szkodę osobie spoza gospodarstwa, tak zwanej osobie trzeciej. **Zakres ubezpieczenia** obejmuje szkody wyrządzone osobom trzecim związane ze wszystkimi pracami w gospodarstwie, w tym z obsługą zwierząt, pracami polowymi, szkody na drodze publicznej związane z ruchem pojazdów wolnobieżnych, będących w posiadaniu rolnika i użytkowanych w związku z posiadaniem gospodarstwa rolnego.

2. Ubezpieczenie OC pojazdów

Ubezpieczeniu podlegają:

- wszystkie pojazdy mechaniczne zarejestrowane na terytorium RP: pojazdy samochodowe, ciągniki rolnicze, motorowery, przyczepy i naczepy,
- pojazdy mechaniczne wolnobieżne,
- pojazdy historyczne,
- pojazdy mechaniczne przed zarejestrowaniem na terenie RP.

zdj. Małgorzata Miłek

zdj. z arch. ŚODR

Ubezpieczeniem objęta jest odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Odszkodowanie za wyrządzoną szkodę w związku z ruchem pojazdu mechanicznego przysługuje, jeśli jej następstwem jest: śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia, bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Prawo do kontroli i nakładania kary za brak polisy obowiązkowego ubezpieczenia ma wójt (ewentualnie burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce położenia gospodarstwa lub miejsca zamieszkania rolnika, a także starosta. Wysokość nakładanej kary (opłat na rzecz gminy) to równowartość 1/4 minimalnego wynagrodzenia (określanego ustawowo), które od 1 stycznia 2019 roku wynosi 2250 zł, co daje 562,50 zł kary. Ceną za brak obowiązkowego ubezpieczenia może być również utrata lub uszkodzenie posiadanego mienia, która niejednokrotnie może spowodować trudności w funkcjonowaniu gospodarstwa przez długi czas.

zdj. Małgorzata Miłek

zdj. Piotr Lisowski

3. Ubezpieczenie 50% upraw i zwierząt

Co roku wnioski o dopłaty bezpośrednie składa w Polsce ok. 1,3 mln rolników. Tylko ok. 10-12% ubezpiecza uprawy, zwierzęta jeszcze mniej. Każdy rolnik, który pobiera dopłaty bezpośrednie, ma obowiązek ubezpieczenia minimum 50% swoich upraw. Ma na to czas **do 30 czerwca każdego roku**, co więcej - może liczyć na dopłatę do składki ubezpieczeniowej do 65% z budżetu państwa. Obowiązek ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez powódź, grad, suszę, ujemne skutki przezimowania oraz przymrozki wiosenne co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych przez rolnika, który uzyskał płatności bezpośrednie do gruntów rolnych. Obowiązek dotyczy ubezpieczenia upraw: zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych.

Dla produkcji zwierzęcej ubezpieczenia dotyczą: (bydła, koni, owiec, kóz, drobiu lub świń) od: huraganu, powodzi, deszczu nawalnego, gradu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny, uboju z konieczności. Niewątpliwie odbudowanie produkcji rolnej przy posiadaniu ubezpieczenia jest łatwiejsze. Ubezpieczenie zmniejsza ryzyko prowadzenia produkcji rolnej, zabezpiecza przed spadkiem dochodów, zapewnia też środki na wznowienie lub kontynuację produkcji.

Właściciel gospodarstwa nie ma wpływu na warunki pogodowe, otoczenie rynkowe czy zdarzenia losowe. Nowe przepisy umożliwią rolnikom ubezpieczenie upraw rolnych również od ryzyka suszy, przy zachowaniu 65 proc. dopłaty do składki z budżetu państwa. Od 2019 roku producenci rolni, którzy będą chcieli się ubezpieczyć od tego ryzyka suszy, sami będą mogli wybrać poziom zmniejszenia odszkodowania o: 20, 25 albo 30 proc. sumy ubezpieczenia w zamian za niższą składkę.

W przypadku upraw ozimych prowadzone są ubezpieczenia w ramach Jesiennej kampanii zawierania umów dotowanych ubezpieczeń upraw która trwa z reguły do połowy listopada. Najczęściej jesienią ubezpieczyciele oferują rolnikom ubezpieczenie pakietowe, które oprócz ujemnych skutków przezimowania obejmuje grad i przymrozki wiosenne. Istotnym ryzykiem, od którego warto ochronić uprawy na zimę, są ujemne skutki przezimowania. Jest to ryzyko od którego uprawy (w przypadku wykupienia polisy) są chronione w okresie od 1 grudnia do 30 kwietnia. W przypadku ubezpieczenia od tego ryzyka odpowiedzialność towarzystwa rozpoczyna się od dnia zawarcia umowy, z tym że powinna być ona zawarta nie później niż do 1 grudnia.

Przed podpisaniem umowy warto sprawdzić, od jakiego procentu ubytku w plonie występuje odpowiedzialność wybranego ubezpieczyciela. Zakłady z reguły odpowiadają za szkody w wysokości min. 10%, chyba że jest to susza, wtedy może to być nawet min. 25%. Trzeba też przyjrzeć się kryteriom zawarcia

umowy. Czy ubezpieczyciel, na przykład, nie warunkuje ubezpieczenia rzepaku tylko w sytuacji, gdy rolnik wykupi polisę również na zboża. Albo czy nie wymaga ubezpieczenia całego areału (gatunku uprawy). Niezależnie od tego, jakie informacje przekazuje agent ubezpieczeniowy, zawsze uważnie należy przeczytać Ogólne Warunki Ubezpieczenia, zwłaszcza te fragmenty, które dotyczą warunków wypłaty odszkodowania i sposobu jego wyliczania oraz jak jest ustalana suma ubezpieczenia. Od niej bowiem m.in. zależy wysokość składki, ale też wysokość odszkodowania. W przypadku ubezpieczeń dotowanych maksymalne sumy ubezpieczenia są ustalane odgórnie w rozporządzeniu ministra rolnictwa.

Rolnik, który nie spełni obowiązku ubezpieczenia co najmniej 50% powierzchni upraw, obowiązany jest do wniesienia opłaty za niespełnienie tego obowiązku. Wysokość opłaty obowiązującej w każdym roku kalendarzowym, stanowi równowartość w złotych 2 euro od 1 ha, wnoszona na rzecz gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika. Powyższe sankcje nie mogą jednak być stosowane wobec rolników w przypadku gdy rolnik nie zawrze umowy ubezpieczenia obowiązkowego z powodu pisemnej odmowy przez co najmniej dwa zakłady ubezpieczeń, które zawarły z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowy w sprawie dopłat.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zawarł z pięcioma zakładami ubezpieczeń umowy w sprawie stosowania dopłat ze środków budżetu państwa do składek ubezpieczenia upraw rolnych lub zwierząt gospodarskich, tj. z:

- Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie,
- Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” z siedzibą w Warszawie,
- Concordia Polska Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Poznaniu,
- Pocztowym Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Warszawie,
- InterRisk Towarzystwem Ubezpieczeń SA Vienna Insurance Group z siedzibą w Warszawie.

W 2019 poziom państwowych dopłat do składki będzie wynosił do 65% składki do 1 ha upraw i 65% składki do 1 szt. zwierzęcia gospodarskiego. Dopłaty z budżetu państwa do składek ubezpieczenia będą przysługiwały producentom rolnym w wysokości do 65% składki w przypadku zawarcia przez producenta rolnego umowy ubezpieczenia zawierającej pakiet rodzajów ryzyka i określenia przez zakład ubezpieczeń stawki taryfowej nie przekraczających 9% sumy ubezpieczenia.

W przypadku upraw prowadzonych na użytkach rolnych klasy V i VI powyższa stawka taryfowa będzie mogła zostać określona w wyższej wysokości, tj. odpowiednio 12% i 15% sumy ubezpieczenia tych upraw. Producenci rolni

sami decydują od czego chcą się ubezpieczyć: mogą wybrać pojedyncze ryzyka: grad, przymrozki wiosenne, powódź susza, ujemne skutki przezimowania lub pakiet ryzyka np. obejmujący ryzyko gradu i przymrozków wiosennych.

W 2019 r. zgodnie z rozporządzeniem z dnia 21.11.2018 roku maksymalne sumy ubezpieczenia **1 ha upraw rolnych** wynoszą:

- a) 1 3 200 zł – dla zbóż;
- b) 8 470 zł – dla kukurydzy;
- c) 10 200 zł – dla rzepaku i rzepiku;
- d) 61 650 zł – dla chmielu;
- e) 28 710 zł – dla tytoniu;
- f) 171 650 zł – dla warzyw gruntowych;
- g) 119 620 zł – dla drzew i krzewów owocowych;
- h) 62 050 zł – dla truskawek;
- i) 20 000 zł – dla ziemniaków;
- j) 9 000 zł – dla buraków cukrowych;
- k) 14 000 zł – dla roślin strączkowych.

Maksymalne sumy ubezpieczenia 1 szt. **zwierzęcia gospodarskiego** wynoszą:

- a) 9 800 zł – dla bydła;
- b) 11 280 zł – dla koni;
- c) 700 zł – dla owiec;
- d) 700 zł – dla kóz;
- e) 1 560 zł – dla świń;
- f) 53 zł – dla kur, perlic i przepiórek;
- g) 65 zł – dla kaczek;
- h) 250 zł – dla gęsi;
- i) 129 zł – dla indyków;
- j) 1 330 zł – dla strusi.

Piotr Lisowski